01.09.22 Урок 1-2

Тема: Предмет і роль курсу «Основи галузевої економіки і підприємництва.

Сучасний урок – це твір мистецтва, де педагог уміло використовує всі можливості для розвитку особистості учня…

М. Ебнер-Ешенбах

Сьогодні, як ніколи, економічні знання потрібні кожному, оскільки доля Землі дедалі більше залежить від діяльності людей, від поведінки кожного з нас. Адже живемо ми в епоху глобалізації. Зростаючий швидкими темпами обсяг інформації, поява нових технологій в науці та на виробництві, збільшення ролі всесвітніх економічних, політичних, соціокультурних та інших форм відносин проникають у всі сфери діяльності, в тому числі й у економічну науку. Тому навчальний процес потрібно будувати так, щоб знання стали фундаментом практичної діяльності, тобто стали дієвими.."

https://naurok.com.ua/hid-uroku-z-predmetu-galuzeva-ekonomika-i-pidpriemnictvo-125323.html

1. Економіка - термін грецького походження, що дослівно означає «мистецтво господарювання».

Будь-яку роботові, в процесі якої люди виготовляють необхідні для життя продукти і предмети (матеріальні блага), перевозять і продають їх, здійснюють після продажне сервісне обслуговування товарів тривалого використання, прийнято називати виробничо-господарською і комерційною діяльністю а підприємства, фірми, організації, які ведуть таку діяльність, - суб'єктами господарювання (підприємницькій діяльності) органічно взаємозв'язаної економічної системи.

Галузь — це сукупність господарських одиниць, які виробляють якісно однорідну продукцію або задовольняють певні однорідні потреби суспільства. Всі галузі національного господарства об'єднуються, насамперед, у дві сфери — сферу матеріального виробництва і сферу послуг (раніше їх також називали виробничою і невиробничою сферами).

Міжгалузевий комплекс — сукупність взаємозв'язаних підприємств різних галузей, об'єднаних випуском певної продукції. До

найважливіших міжгалузевих комплексів в Україні відносяться паливноенергетичний, металургійний, машинобудівний, хімічний, лісо-виробничий,

агропромисловий, комплекс легкої індустрії, транспортний, будівельноіндустріальний, морегосподарський, рекреаційний, військово-промисловий,

науково-технічний, соціальний.

Економіку цілком справедливо вважають головною сферою діяльності

людей, оскільки вона забезпечує суспільство життєво важливими

матеріальними благами і послугами виробничо-технічного і споживчого

призначення. Залежно від міри інтеграції складових елементів економічної

системи виділяють:

· економіку народного господарства країни (макроекономіку)

· економіку тих або інших галузей народного господарства і

територіальних одиниць (регіонів)

· економіку первинних суб'єктів господарювання (мікроекономіку).

Основною ланкою економічної системи країни, де безпосередньо проводяться

товари або надаються послуги, є економіка підприємства (фірми, організації).

В той же час терміном «економіка» широко користуються для

позначення комплексу окремих економічних наук, що охоплює економічну

теорію (політичну економію), історик о - економічні науки (історію

економічних учень, історію народного господарства), функціональні науки

(розміщення продуктивних сил, макроекономіку, мікроекономіку, маркетинг,

менеджмент, економіку праці, статистику, фінанси облік, аудит і ін.),

економіку різних галузей народного господарства (промисловості,

агропромислового комплексу, будівництва, транспорту, торгівлі і ін.),

економіку конкретних підприємств і організацію виробництва.

2. Предмет «Основи галузевої економіки та підприємництва» включає вивчення:

1) теорії і практики господарювання на рівні підприємства

2) конкретних форм і методів господарювання, принципів формування і використання виробничого потенціалу

3) взаємодії всіх видів ресурсів

4) організації і ефективності господарсько-комерційній діяльності підприємства.

Методологія вивчення курсу відповідає процесу пізнання істини: від живого споглядання до абстрактного мислення і від нього до практики. Тому виділяють емпіричну, теоретичну і прикладну сторони пізнання.

Емпірична сторона пізнання полягає в здійсненні збірної і описової функції (встановлення, реєстрація, виклад і первинна систематизація фактів)

Теоретичний зріз процесу пізнання реалізує функції пояснення нових понять і термінів, створення нових і уточнення (доповнення) існуючих теорій, прогнозування розвитку процесів і явищ.

Прикладна сторона цього процесу характеризується розробкою практичних рекомендацій для забезпечення найбільш ефективних форм господарювання.

Предмет «Основи галузевої економіки та підприємництва» має певну логіку побудови і конкретний вміст. У ринкових умовах господарювання вона включає такі розділи:

1) підприємство в сучасній системі господарювання (підприємство як суб'єкт господарювання, основи підприємницької діяльності, управління підприємствами)

2) ресурсне забезпечення діяльності підприємства (персонал, капітал і виробничі фонди, нематеріальні ресурси і активи, оборотні кошти підприємства, інвестиційні ресурси)

3) технічна база, організація і планерування виробництва (інноваційні процеси, техніко - технологічна база виробництва, організація виробництва, виробнича і соціальна інфраструктура, регулювання, прогнозування і

планерування діяльності)

4) результати і ефективність виробництва (виробництво, якість і

конкурентоспроможність продукції, продуктивність, мотивація і оплата

праці, витрати і ціни на продукцію, фінансово-економічні результати і

ефективність діяльності)

5) антикризова система господарювання (економічна безпека

підприємства, реструктуризація і санація підприємств, банкротство і

ліквідація підприємств)

У загальному визначенні до економіки відносять усе те, що створено і використовується

людиною для забезпечення життя, отримання засобів існування.

Це пов’язано з такими економічними поняттями, як товар, гроші, ттіна, вартість,

економічними установами - акціонерні товариства, фірми, корпорації, фінансово-банковські та страхові компанії.

Слово "економіка" введено у вжиток давньогрецькими філософами Ксенофонтом і

Арістотелем. Два грецьких слова "екос" (домашнє господарство) і "номос" (закон) об’єднані в одне "економікос", яке пізніше трансформувалось в "економіку".Уже стародавні греки розуміли, що вести господарство треба економно, раціонально, дотримуючись певних законів і правил.

За багатовікову історію людства господарство та способи його ведення, закони і правила

економічного життя зазнали кардинальних змін.

Зміст терміну "економіка" сьогодні - господарство і наука про його ведення.

Економіка - це наука про основи господарювання.

Робоча сила - сукупність фізичних тарозумових здібностей людини.

Праця - продуктивна діяльність людини для створення корисних продуктів.

Предмети праці - те, на що спрямовна діяльність людини (первинні продукти взяті з природного середовища, продукти, які підлягають подальшій переробці).

Засоби праці - все те, за допомогою чого людина діє на предмети праці (інструмент, обладнання, комп’ютери, виробничі будівлі тощо).

Виробництво - це процес створення матеріальних життєвих благ та послуг, призначених для задоволення індивідуальних і колективних потреб, тобто потреб необхідних для існування і розвитку суспільства.

Суспільне виробництво складається із чотирьох фаз:виробництво, розподіл, обмін, споживання. Господарський комплекс має певну структуру, що передбачає наявність складових частин і зв'язків між ними. Головними його складовими є дві сфери: виробнича сфера, у якій виробляються матеріальні блага, і сфера послуг (невиробнича сфера), яка здебільшого надає послуги населенню. Ці сфери, у свою чергу, поділяють на галузі національного господарського комплексу, під якими розуміють сукупність підприємств і установ, що задовольняють однорідні потреби суспільства (промисловість — у промисловій продукції, транспорт — у переміщенні вантажів і перевезенні населення, освіта — у наданні освітніх послуг тощо). Кожна галузь займається певним видом економічної діяльності. Так, сільське господарство — рослинництвом і тваринництвом, будівельна галузь — будівництвом цивільних та промислових об'єктів. Провідними галузями, що входять до виробничої сфери, є промисловість, будівництво, сільське й лісове господарство

Галузевий склад виробничої сфери Сферу послуг за значенням у житті суспільства можна поділити на дві важливі групи галузей. Перша покликана забезпечувати матеріальні умови життя населення. Вона охоплює такі галузі, як транспорт, торгівля, готельний і ресторанний бізнес, фінансова діяльність, операції з нерухомістю, державне управління. Друга група сфери послуг покликана задовольняти здебільшого духовні й фізичні потреби населення. Вона охоплює освіту, охорону здоров'я, соціальну допомогу, а також науку, культуру і мистецтво

Галузевий склад сфери послуг

Обидві сфери, як і окремі галузі, впливають одна на одну, формуючи галузеву структуру НГК. Так, для промисловості потрібні кваліфіковані фахівці, яких готують заклади освіти, наукові розробки науководослідних інститутів. У свою чергу, ці установи не можуть обійтися без певного навчального, дослідницького обладнання, техніки, що їх випускають промислові підприємства

Закріплюємо та узагальнюємо

1. Що вивчає економіка?

2. Що відноситься до засобів та предметів праці?

3. Яка галузева структура економіки України?

Набуваємо практичних навичок

1. Пригадавши один день із життя вашої родини, визначте, в яких випадках її члени ставали дійовими особами (суб'єктами) економічних відносин.

Домашнє завдання

Питання для самоконтролю записати у робочому зошиті.

1. Які структурні елементи входять у взаємозв'язану економічну систему?
2. Які елементи виділяють по мірі інтеграції елементів економічної системи?
3. Які економічні науки існують?
4. Предмет «Галузева економіка та підприємництво».
5. Опишіть методологію вивчення предмету.
6. Перерахуєте розділи предмету «Галузева економіка та підприємництво».